

8 MART DÜNYA KADINLAR GÜNÜ

8 Mart 1857 tarihinde Amerika Birleşik Devletlerinin New York eyaletinde 40.000 kadın dokuma işçisi daha iyi çalışma koşulları elde etmek üzere greve başladı. Kadın işçiler polis tarafından fabrikaya kilitlendi ve çıkan yangından kaçamadı. 129 kadın işçi o yangında hayatını kaybetti. 1900'lü yılların başından itibaren bu gün tüm dünyada "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak anılmaya başlandı.

Kadınların iş gücüne aktif olarak katılması, seçme ve seçilme hakkına kavuşması birçok dünya ülkesinde gecikmiş bir durumdur. Kadınların erkeklere nazaran sosyal yaşamın çeşitli alanlarında ikinci planda kalmasının farklı sebepleri bulunmaktadır. Bu sebeplere birlikte göz atalım.

1. Toplumsal Cinsiyet Rollerini Kavramı

Cinsiyet özünde biyolojik bir kavramdır. Bir insanı kadın ya da erkek yapan çok bariz bedensel farklılıklar bulunmaktadır. Ne var ki biyolojik cinsiyetin toplumun bakış açısında bedensel farklılıklardan öte bir anlamı oluşmuştur. Toplumsal cinsiyet rollerini kavramı belirli bir toplumda kadın ve erkek cinsiyetlerine biçilmiş roller, kadın ve erkek cinsiyetlerine karşı kalıp yargılar ve insanlardan cinsiyetlerine göre girilen beklentileri içermektedir. Örnek vermek gerekirse erkeklerin kadınlara göre daha iyi araba kullanması gerektiğine yönelik algı esasında erkeklere yönelik katı bir toplumsal cinsiyet rolüdür. Aynı şekilde kadınların erkeklere göre daha iyi yemek yapması gerektiği algısı da bu kapsamda değerlendirilebilir. Diğer bir örnek de yeni doğum yapmış bir kadının uykusuz gecelerden, yorgunluktan ve bedensel değişimlerden şikâyetçi olmasının toplumca hoş karşılanmamasıdır. Toplumun bakış açısı anneliğin kutsal olması ve bu yüzden yeni doğum yapmış kadının bu zorlukların hiçbirinden şikâyetçi olmaması gerektiği yönündedir. Annelik gerçekten de kutsaldır, ancak kadınlar da nihayetinde insandır. Yorulabilir, tükenebilir, sıkılabilir. Yeni doğan bebeğine bakabilmek için geçirdiği uykusuz gecelerden şikâyetçi olması hiçbir kadını "kötü bir anne" yapmamaktadır.

Katı toplumsal cinsiyet rollerini her iki cinsiyeti de sıkıntıya sokmaktadır. Ne var ki kadınlar bu noktada daha dezavantajlı bir noktadadır. "On beşinde kız ya erde gerek ya yerde" tarzındaki atasözlerimizden daha anlaşılabilirliği gibi kadına biçilen roller evde oturması, eşine hiçbir konuda itiraz etmemesi ve ne olursa olsun eşinden ayrılmaması / boşanmaması gerektiği yönündedir. Ülkemizde son zamanlarda eşinin kendisinden ayrılmak istemesini kaldıramayıp eşini öldüren erkeklerin sayısının artmasının kökeninde de bu katı toplumsal cinsiyet rollerini yatmaktadır.

Yazıda neler bulacaksınız?

- ⇒ **Toplumsal Cinsiyet Rollerini Kavramı**
- ⇒ **Kadına Yönelik Şiddet**
- ⇒ **Kadına Yönelik Şiddeti Önlemek için Neler Yapabiliriz?**

2. Kadına Yönelik Şiddet

Dünyanın neredeyse her yerinde erkeklerin kadınlara oranla fiziksel olarak daha güçlü olduğuna dair yaygın bir kanı vardır. İstisnai durumları da hesaba katmak koşuluyla fiziksel güç gerçekten de erkeğe atfedilmiş özellikler arasındadır. Fiziksel gücünün üstünlüğünü kullanarak birçok erkek eşine yönelik öfkesini ona şiddet uygulayarak ifade etmektedir. Medyada erkeklerin kadınlara yönelik şiddet sergilemesi yönündeki haberlere neredeyse şaşırılmazken kadınların erkeklere yönelik şiddet uygulaması haberleri şaşkınlık yaratmaktadır. Kadın Cinayetlerini Durduracağız Platformunun 2020 raporuna göre 2020 yılı içerisinde 300 kadın erkekler tarafından öldürüldü ve 171 kadın şüpheli bir biçimde ölü bulundu. Bu bağlamda kadına yönelik şiddetin ve kadın cinayetlerinin bir an önce baş edilmesi gereken bir hayati bir problem olduğunu düşünmek yanlış olmayacaktır.

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNÜNE GEÇMEK İÇİN NELER YAPILMALI?

Kadın yönelik şiddetin, hatta genel anlamda şiddet içerikli tüm olayların önlenmesi toplumsal zihniyetin değişmesine bağlıdır. Toplumsal zihniyetin olumlu anlamda değişmesi oldukça uzun bir zamana yayılan bir süreç olması bakımından yapabileceklerimiz hemen sonuç vermeyebilir. Ancak bu bizim şiddeti önlemek için sergilediğimiz davranışları boşuna yaptığımız anlamına gelmez. Şiddetin, özellikle kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için yapabileceğimiz şeylere göz atalım.

1. Çocuklarımızı “eşitlikçi” bir anlayışla yetiştirmek

Çocuklarımızı yetiştirme biçimimiz, onlara cinsiyetlerinden dolayı bir ayrıcalık tanıyarak ya da sırf cinsiyetinden dolayı onu bazı şeylerden alıkoyarak büyütmeyi içermemelidir. Ağlayan erkek çocuğuna “ağlama, erkekler ağlamaz” demek cinsiyetçi ve eşitsiz bir tutumdur. Erkeklerin de tüm insanlarda olduğu gibi üzülmeye ve ağlama hakları vardır. Uygun bir yaşa geldiğinde araba kullanmayı öğrenmek isteyen kız çocuğumuza “ne yapacaksın şoförlüğü, araba sürmek kadınlara göre değildir” demek de bir o kadar eşitliğe sığmayan bir tutumdur. Çocuklarımızı yetiştirirken farkında olmadan onlara toplumsal cinsiyet kalıplarını öğretiyoruz. Bundan ısrarla kaçınmalı ve çocuklarımızı demokratik bir tutumla yetiştirmeliyiz. Bugünün çocukları, yarının şiddet içermeyen toplumunu oluşturacaklardır.

2. Şiddet olaylarında mağduru suçlamamak

Medyada fiziksel şiddete maruz kalan birçok kadın giydiği kıyafetten, sokakta gezdiği saatten ötürü suçlanmakta ve başına gelen şiddet olayını adeta hak etmişçesine muamele görmektedir. Bu esasında suçluyu temize çıkaran, mağduru suçlayan bir yaklaşımdır. Kadınların da herkes gibi özgürce giyinme ve istediği saatte dışarıda olma hakları vardır. Sebep ne olursa olsun şiddet hiçbir zaman bir çözüm yöntemi değildir. Bu yüzden hatayı şiddete uğrayan tarafta değil, şiddet gösteren tarafta aramak gerekir.

3. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kendi algılarımızı gözden geçirmek

Taksi şoförü dendiğinde aklınıza ilk hangi cinsiyet geliyor? Peki kurabiye yapmak dendiğinde aklınıza ilk olarak hangi cinsiyet geliyor? Genel kanının aksine bugün ülkemizde ticari araç kullanan birçok kadın bulunmakta ve birçok erkek aşçılık kariyerini sürdürmektedir. Eğer zihninizde “erkek şunu yapmaz, kadının işi budur” gibi toplumsal cinsiyet kalıpları varsa bunları gözden geçirmeniz gerekir.

4. Duyarlı bir vatandaş olmak

Şiddete uğradığına şahit olduğumuz veya bundan şüphelendiğimiz bireyler için kolluk kuvvetlerine haber vermemiz bir vatandaşlık görevidir. Bu gibi konularda 155 (Polis) ve 156 (Jandarma) ihbar hatlarını aramalı ve durumu

KADINA YÖNELİK ŞİDDETİN ÖNÜNE GEÇMEK İÇİN NELER YAPILMALI?

Kadın yönelik şiddetin, hatta genel anlamda şiddet içerikli tüm olayların önlenmesi toplumsal zihniyetin değişmesine bağlıdır. Toplumsal zihniyetin olumlu anlamda değişmesi oldukça uzun bir zamana yayılan bir süreç olması bakımından yapabileceğimiz hemen sonuç vermeyebilir. Ancak bu bizim şiddeti önlemek için sergilediğimiz davranışları boşuna yaptığımız anlamına gelmez. Şiddetin, özellikle kadına yönelik şiddetin önüne geçmek için yapabileceğimiz şeylere göz atalım.

1. Çocuklarımızı “eşitlikçi” bir anlayışla yetiştirmek

Çocuklarımızı yetiştirme biçimimiz, onlara cinsiyetlerinden dolayı bir ayrıcalık tanıyarak ya da sırf cinsiyetinden dolayı onu bazı şeylerden alıkoyarak büyütme içermemelidir. Ağlayan erkek çocuğuna “ağlama, erkekler ağlamaz” demek cinsiyetçi ve eşitsiz bir tutumdur. Erkeklerin de tüm insanlarda olduğu gibi üzülmeye ve ağlamaya hakları vardır. Uygun bir yaşa geldiğinde araba kullanmayı öğrenmek isteyen kız çocuğumuza “ne yapacaksın şoförlüğü, araba sürmek kadınlara göre değildir” demek de bir o kadar eşitliğe sığmayan bir tutumdur. Çocuklarımızı yetiştirirken farkında olmadan onlara toplumsal cinsiyet kalıplarını öğretiyoruz. Bundan ısrarla kaçınmalı ve çocuklarımızı demokratik bir tutumla yetiştirmeliyiz. Bugünün çocukları, yarının şiddet içermeyen toplumunu oluşturacaklardır.

2. Şiddet olaylarında mağduru suçlamamak

Medyada fiziksel şiddete maruz kalan birçok kadın giydiği kıyafetten, sokakta gezdiği saatten ötürü suçlanmakta ve başına gelen şiddet olayını adeta hak etmişçesine muamele görmektedir. Bu esasında suçluyu temize çıkaran, mağduru suçlayan bir yaklaşımdır. Kadınların da herkes gibi özgürce giyinme ve istediği saatte dışarıda olma hakları vardır. Sebep ne olursa olsun şiddet hiçbir zaman bir çözüm yöntemi değildir. Bu yüzden hatayı şiddete uğrayan tarafta değil, şiddet gösteren tarafta aramak gerekir.

3. Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin kendi algılarımızı gözden geçirmek

Taksi şoförü dendiğinde aklınıza ilk hangi cinsiyet geliyor? Peki kurabiye yapmak dendiğinde aklınıza ilk olarak hangi cinsiyet geliyor? Genel kanının aksine bugün ülkemizde ticari araç kullanan birçok kadın bulunmaktadır ve birçok erkek aşçılık kariyerini sürdürmektedir. Eğer zihninizde “erkek şunu yapmaz, kadının işi budur” gibi toplumsal cinsiyet kalıpları varsa bunları gözden geçirmeniz gerekir.

4. Duyarlı bir vatandaş olmak

Şiddete uğradığına şahit olduğumuz veya bundan şüphelendiğimiz bireyler için kolluk kuvvetlerine haber vermemiz bir vatandaşlık görevidir. Bu gibi konularda 155 (Polis) ve 156 (Jandarma) ihbar hatlarını aramalı ve durumu kolluk kuvvetlerine bildirmeliyiz. Bu sayede bir cinayetin dahi önüne geçebilme şansımız bulunmaktadır.

5. Kullandığımız dili değiştirmek

Erkek egemen bir dil kullanıyorsak bunu cinsiyet bakımından eşitlikçi bir hale getirmeliyiz. Örneğin dürüst ve içten davranışlar gösteren bir insan için “adam gibi adam” ifadesini kullandığımızda dürüstlüğün yalnızca erkeklere özgü bir özellik olduğunu varsayıyoruz. Eşitlikçi bir dil oluşturmak için “iş adamı, bilim adamı” gibi ifadeler yerine “iş insanı, bilim insanı” gibi ifadeleri kullanmamız gerekir. Ayrıca bir kadına “bayan” demenin bir nezaket unsuru olmadığını, erkeğe “erkek” diyebildiğimiz gibi kadınlara “kadın” diyebileceğimizi unutmamamız gerekir. Dili değiştirmenin ilk bakışta şiddet olaylarının önüne geçme konusunda işe yaramayacak gibi görünmesine karşın her iki cinsin de eşit olduğu konusunda toplumsal bir farkındalık uyandıracaktır. Üstelik kullanılan dili ve ifadeleri değiştirmek, yavaş da olsa zihniyetimizin değişmesine de olanak sağlayacaktır.

Şiddete uğrayan herkesin başvurabileceği Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) birçok ilimizde ve ilçemizde olduğu gibi Bozüyük'te de bulunmaktadır ve Hükümet Konağımızda hizmet vermektedir. Şiddete uğruyor veya şahit oluyorsanız rahatça başvurabilirsiniz. Bunun yanı sıra Alo 183 Sosyal Destek Hattı da rehberlik ve danışmanlık hizmetleri ile yanınızda!

BOZÜYÜK REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ

Adres: Kasımpaşa Mahallesi, İsmet İnönü Caddesi, Hükümet Konağı Zemin Kat, No: 25

11300 Bozüyük/BİLECİK

Twitter: @bozuyukram

Telefon: 0 (228) 315 80 81

E-posta: bozuyukram@meb.k12.tr

Instagram: @bozuyukram

kolluk kuvvetlerine bildirmeliyiz. Bu sayede bir cinayetin dahi önüne geçebilme şansımız bulunmaktadır.

5. Kullandığımız dili değiştirmek

Erkek egemen bir dil kullanıyorsak bunu cinsiyet bakımından eşitlikçi bir hale getirmeliyiz. Örneğin dürüst ve içten davranışlar gösteren bir insan için “adam gibi adam” ifadesini kullandığımızda dürüstlüğün yalnızca erkeklere özgü bir özellik olduğunu varsayıyoruz. Eşitlikçi bir dil oluşturmak için “iş adamı, bilim adamı” gibi ifadeler yerine “iş insanı, bilim insanı” gibi ifadeleri kullanmamız gerekir. Ayrıca bir kadına “bayan” demenin bir nezaket unsuru olmadığını, erkeğe “erkek” diye bildiğimiz gibi kadınlara “kadın” diyebileceğimizi unutmamamız gerekir. Dili değiştirmenin ilk bakışta şiddet olaylarının önüne geçme konusunda işe yaramayacak gibi görünmesine karşın her iki cinsin de eşit olduğu konusunda toplumsal bir farkındalık uyandıracaktır. Üstelik kullanılan dili ve ifadeleri değiştirmek, yavaş da olsa zihniyetimizin değişmesine de olanak sağlayacaktır.

Şiddete uğrayan herkesin başvurabileceği Şiddeti Önleme ve İzleme Merkezi (ŞÖNİM) birçok ilimizde ve ilçemizde olduğu gibi Bozüyük'te de bulunmaktadır ve Hükümet Konağımızda hizmet vermektedir. Şiddete uğruyor veya şahit oluyorsanız rahatça başvurabilirsiniz. Bunun yanı sıra Alo 183 Sosyal Destek Hattı da rehberlik ve danışmanlık hizmetleri ile yanınızda!

KAYNAKLAR

öngen, B., & Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Sosyoloji Konferansları*, (48), 1-18.

https://tssf.gov.tr/wp-content/uploads/2020/03/Screenshot_20200308-083150_Gmail-310x165.jpg

https://encrypted-tbn0.gstatic.com/images?q=tbn:ANd9GcSx1xFcfegoA3_PR5U6ZOer82HHVUsJyCjdKQ&usqp=CAU